

FRI-ONLINE-DPM(S) -09:

PROJECT-BASED EDUCATION AND FOREIGN LANGUAGE LEARNING

Pr. Ass. Prof. Diana Bebenova-Nikolova, PhD

Department of Philology and Natural Sciences,

University of Ruse "Angel Kanchev", Silistra Branch

Phone: 0888494077

E-mail: dbebenova@uni-ruse.bg

Abstract: *The article discusses the application of project-based learning within the discipline "Pedagogy for teaching in Bulgarian and English" at the University of Ruse, Silistra Branch. In the beginning, it analyses three factors that require the application of such a tool, namely: firstly, the recommendations of the European reference framework of key competencies; secondly, the need to develop intercultural competence among students, who would work as secondary teachers in multicultural environment and thirdly, the rapidly and widely growing trend of tailoring the education towards students's needs. On this basis, the article draws conclusions and suggests a model of project-based learning, which improves the development of key competencies and is oriented towards achieving learning outcomes in various disciplines in the discipline "Pedagogy for teaching in Bulgarian and English. language".*

Keywords: *Model, Project-Based Learning, Key Competences, 6-Phase Project Development.*

JEL Codes: *L10, L11*

ВЪВЕДЕНИЕ

Статията обсъжда прилагането на проектно обучение. В началото тя анализира три фактора, които изискват прилагането на такъв инструмент, а именно: първо, препоръките на европейската референтна рамка за ключови компетенции; второ, необходимостта от развитие на интеркултурна компетентност на обучаемите, които ще работят като учители в мултикултурна среда и трето, бързо и широко нарастващата тенденция за приспособяване на образованието към нуждите на студентите. На тази основа статията прави изводи и предлага модел на проектно обучение, който подобрява развитието на ключови компетентности, включително интеркултурна компетентност и е ориентиран към постигане на учебни резултати по различни дисциплини в дисциплината „Педагогика за преподаване на български и английски език“.

ИЗЛОЖЕНИЕ

През последните години съвременните теоретични концепции за преподаване, включително в рамките на висшето образование и студентското учене, вземат под сериозно внимание изискванията и потребностите на работодателите и характеристиките на общностната среда. Тази тенденция се отразява и при реализирането на академичната дисциплина в бакалавърска степен "Педагогика на обучение по български език и английски език" в Русенски университет, Филиал - Силистра.

За да се отговори на изискванията и потребностите на работодателите, процесите на модернизация на обучението се трябва да се ориентират към конкретни резултати, свързани с развитие на знания, умения и компетентности. Последните са дефинирани в Европейската реферативна рамка на ключовите компетентности, като всяка една от тях е описана чрез знания, умения и отношения. Следователно „всяка компетентност би трябвало да се разглежда като комбинация на тези три елемента владенето, на които варира в зависимост от изискванията на контекста” (European Reference Framework, 2007). Изведените осем ключови компетентности са: *комуникативни умения на роден език; комуникативни умения на чужд език; математическа грамотност и базисни познания в областта на науките и технологиите; дигитални компетентности; умения за самостоятелно учене и събиране на информация; граждански компетентности и умения за междуличностно общуване; предприемачество; културни компетентности.*

Можем да обобщим, че „компетентностите са способности, но не вродени, а такива, които са развити чрез качествено учене, в подходяща педагогическа среда и чрез

придобиване на сериозен практически опит“ (Железова-Миндизова, 2020:79). Практиката показва, че традиционната парадигма, фокусирана върху предаването на съдържанието от преподавателя в строг академичен стил трудно може да постигне развитие на подобни знания, умения и отношения. Явно по-ефективни в това отношение са педагогически роли, които според Железова-Миндизова „изискват обучение с голям диапазон от образователни подходи и стилове“ (Железова-Миндизова, 2020:77), активизират познавателния потенциал на обучаемите и предлагат личностно мотивиран и конструктивен процес на овладяване на компетентностите. Това е именно ориентирано към потребностите на студентите обучение, което ги поставя в ситуация, много близка до реалността, за изследване на световен проблем (на местно или глобално ниво и в различни мултикултурни общности). В тази връзка изниква и необходимостта от интеркултурни знания и съответстващо ефективно и подходящо поведение в межкултурни ситуации, свързани с културата на официалния и изучавания чужд език.

Завършващите обучение бъдещи учители-бакалаври се сблъскват с межкултурните взаимодействия в мултиетническите общности у нас и пред тях стои предизвикателството да се научат как да конструират своите знания и да свържат своя опит с текущите ситуации. Те трябва да използват метакогнитивни стратегии, които ги насочват да мислят, планират и оценяват своето езиково развитие и разбиране на съответстващата култура (Бобенкова-Николова, 2020). Както посочва Бобенкова-Николова на този вид компетентно поведение трябва да се гледа като на интеркултурна компетентност, която да бъде целенасочено развивана и обогатявана.

По настоящем точно проектно-базираното обучение осигурява развитие на ключовите компетентности и е ориентирано към постигане на резултатите от ученето по различни дисциплини, т.е. формира у студентите компетентности за учене през целия живот. Основната задача е да се разработи обоснован модел за прилагане на този образователен подход, да се приложи той експериментално и да се оценят постигнатите резултати.

В този аспект статията предлага теоретична постановка, която може да се използва за прилагане на проектно-базирано езиково обучение при ОКС по „Педагогика на обучението по български език и английски език“, включващо дисциплините „Странознание“, „Аналитично четене“ и „Стилистика“.

Проектно-базирано обучение (ПБО)

Проектно-базираното обучение (ПБО) датира от края на деветнадесети век, когато Джон Дюи провежда проучвания върху теорията за „учене чрез правене“ (Dewey, 1959). Този изследовател става известен и като най-ентузиазираният поддръжник на ученето, ориентирано към учащите се. След неговите публикации, учените са провокирани да изследват темата от различни гледни точки и въз основата на различни практики. Например Blumenfeld (1991) го описва като „цялостен подход към обучението и преподаването в класната стая, който е предназначен да ангажира учениците в изследването на автентични проблеми. От своя страна, Грант (2002) представя един по-детайлизиран модел на ПБО и изброява неговите етапи на развитие по следния начин:

- а) „въведение“ – описва се основната дейност, поставя се „котвата“;
- б) „подготовка на задача“ – етап, през който се дискутира основният въпрос или дискусиата се насочва в зададена посока;
- в) „изследователски процес“ – изследват се различни аспекти на основният въпрос и се създават обекти/ артефакти, които могат да се споделят;
- г) „ресурси“ – идентифицират се и се осигуряват експерти по тематиката, допълнителни информационни материали, учебници и хипертекстови връзки;
- д) „скеле“ – проучват се вече създадени шаблони за проекти, компютърно-задавани въпроси, учителски конференции и др., които да помогнат на участниците да оценят напредъка си и да следват положителни практики;
- е) „сътрудничество“ – изграждане на партньорство с екипи, споделяне на партньорски проверки, привличане на външни специалисти за оценка на съдържанието;

ж) „възможности за размисъл и прехвърляне“, като например сесии за информиране в класната стая, записи в дневници и дейности за разширяване (стр.83).

По подобен начин Bell (2010) идентифицира ПБО като „подход, воден от учениците, улеснен от учителя“. Тя посочва, че тази методика на обучение силно мотивира обучаемите да „търсят знания, като задават въпроси, които са предизвикали естественото им любопитство“. В своето изследване преподавателката анализира примери и подходи, които успешно насърчават учащите се да прилагат собствените си мисли в проект и да постигат целите си, като взаимодействат с учителите или връстниците си. В процеса на изпълнение на заданието, тя проследява и оценява развитието на определени компетентности, за да докаже комплексното положително въздействие на ПБО върху учащите се.

Интерес за настоящото проучване представя темата за възможността за прилагане на проектната методика при чуждоезиковото обучение. Например изследователите Soleimani, Rahimi and Sadeghi (в Meri-Yilan, S. (2021)) изтъкват, че **проектно-базираното езиково обучение** (ПБЕО) е „средство за използване на език за учене, вместо за изучаване на език“. Независимо, че то не прилага директно методически похвати за усвояване на езикови единици, на практика поставя обучаемите в реални ситуации, когато те трябва да приложат познанията и уменията си, да ги обогатят и разширят. Участниците в ПБЕО слушат, говорят, четат и пишат на целевия език при търсене и намиране на информация, обсъждане, консултиране с експерти, извършване на справки и представяне на констатации (Meri-Yilan, S. (2021)). Нещо повече, ПБЕО не само създава проект, насочен към реалността и актуални въпроси от околния свят, но и търси сътрудничеството с други преподаватели, външни и вътрешни и насърчава тяхното участие като фасилитатори на процеса на проектното изпълнение. (в Meri-Yilan, S. (2021)). Учителите могат да предложат материали и да изпълнят дейности, свързани с реалния живот, както и да хуманизират учебниците или езиковите класни стаи. Пред преподавателите се изправя предизвикателството да предоставят на обучаемите „смислени дейности и материали, тясно свързани с реалните комуникативни нужди на обучаемите и света около тях. В тази нова учебна обстановка участниците трябва да постигнат истински резултати и да демонстрират собствено и обосновано решение на поставен проблем (Meri-Yilan, S. (2021)). Точно поради тези функции ПБО и ПБЕО се считат за полезни както за увеличаване на постиженията на студентите, така и за засилване на мотивацията и интереса им. В крайна сметка автори като отчитат и сериозен напредък за овладяването на изучавания език. Те отчитат, че характеристиките и ползите от ПБЕО и ПБО се припокриват с целите на учебните програми по чужд език, реализират се интердисциплинарни връзки и се доказва новаторството, ефективността и мотивиращото въздействие на този подход при изучаването на езици (Olga Supe, Aivars Kaupuzs, (2015)).

Как да конструираме проекти за ПБЕО

Гореспоменатите характеристики на ПБО поставят въпроса за дизайна на проекта по нов начин, който да отговаря на задачите на езиковото обучение от една страна, а от друга да развива компетентностите, дефинирани в Европейската езикова рамка, включително и интеркултурната компетентност. Не по-малко важно е проектите трябва да отчитат предпочитанията, нуждите и интересите на студентите, за да могат те да се справят с реални проблеми и да получават обратна връзка от преподавателите.

В тази връзка трябва да се отбележи, че изследователите отчитат някои предизвикателства при прилагането на ПБО, отнасящи се както към преподавателите, така и към обучаемите. Например оценяването на студентските разработки може да отнеме много време или да е в тежест на ръководителите. Възможно е поставените изследователски въпроси за дискусия от студентите да се окажат твърде сложни и изискващи проучване, което да излиза от зададената времева рамка. Наблюдават се случаи, когато обучаемите не достигнат до логични изводи, поради недостатъчен капацитет. За да се справи с подобни предизвикателства, Грант (2002) предлага създаване на портфолио и рубрики за оценка.

Статията взема под внимание някои от описаните по-горе предизвикателства и предлага теоретична постановка, която може да се използва за прилагане на проектно-базирано обучение по английски език при ОКС по „Педагогика на обучението по български и английски език“, включващо дисциплините „Странознание“, „Аналитично четене“ и „Стилистика“.

Целта на изучаването на дисциплината Странознание е студентите да получат общи познания за различни области от обществения, политически, културен живот на страната, чийто език изучават. Те трябва да придобият нови знания върху културата, да разширят кръгозора си, да надградят интеркултурната си компетентност и да осъзнаят културно-обусловеното развитие на Обединеното кралство. Изучавайки дисциплината Аналитично четене на английски език студентите ще изградят навици и умения за самостоятелно изграждане на цялостен и свързан текст на чужд език. В допълнение целта на дисциплината „Стилистика“ е да формира у обучаемите критично отношение към основните теоретични подходи на стилистичен анализ, така че да могат да прилагат отделни аспекти на стилистичния анализ в бъдещата си преподавателска работа.

Така в резултат на обучението си студентите трябва да придобият нови компетентности за прилагане на теоретични знания към конкретен анализ на практически проблеми в областта на стилистиката, фактологията, културата и историята. Заедно с това те ще могат да използват методите на аналитичното четене и критическото интерпретиране на различни по жанр и регистър текстове и да интегрират познанията си в цялостен епистемологичен подход, който да прилагат при изучаването на други лингвистични дисциплини.

Точно в тези аспекти прилагането на ПБЕО може да им даде възможност на практика да приложат изучаваните теоретични концепции, да развият придобитите компетентности и допълнително да работят върху усъвършенстване на педагогическата и интеркултурната рефлексия.

За постигане на дискутираните по-горе цели на обучението, разработката предлага прилагането на проектно управление в шест фази:

1. Фаза на инициране: Тази фаза поставя началото на проектното планиране за обучаемите. Тя включва оценка на тяхната предварителна подготовка, ето защо е необходимо преди нея студентите да са получили първоначалните знания по обхванатите дисциплини и да имат практическа подготовка в класната стая за анализиране на актуални въпроси чрез научно използване на достоверни информационни източници.

2. Фаза на дефиниране: В тази фаза трябва да се определят изискванията за проекта, като например обхват на изследваните въпроси и използваната литература, конструиране на интервю за получаване на допълнителна информация от външни експерти, социални медии и други подходящи източници, ако това се налага при анализа на поставения въпрос.

3. Фаза на проектиране: В тази фаза преподавателят и студентите професорът очертават схемата на проекта, която обхваща (1) ясно дефинирана цел на проекта, (2) описание на аналитичните инструменти, които ще се използват, (3) описание на целевата група и приложението на разработката (4) резултати и изводи.

4. Фаза на развитие: В тази фаза преподавателят трябва да гарантира, че всичко за изпълнението на проекта е уредено. Той наблюдава и коментира с всеки участник изпълнението на проектната схема. При необходимост може да се намеси и съвместно със студента допълнително да коригира предварителната разработка, така че да се постигнат изискванията.

5. Фаза на изпълнение: Тази фаза включва действителното изпълнение на проекта. Преподавателят трябва получи обратна връзка и да се увери, че участниците ефективно работят върху заданията си, осигурени са основните елементи за успешното завършване на проекта.

6. Последваща фаза: В тази фаза участниците трябва по подходящ начин да представят своя проект и да получат индивидуална оценка за работата си

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Като цяло ПБО се счита за ефективен подход към ученето, ако е проектирано и реализирано чрез подходящи педагогически интервенции при отчитане на възможните предизвикателства. Ето защо настоящата разработка представя възможността за прилагане на проектно-базирано езиково обучение при ОКС по „Педагогика на обучението по български и английски език“, включващо дисциплините „Странознание“, „Аналитично четене“ и „Стилистика“. Предложената теоретична постановка може да бъде използвана при обучението по „Практически курс по английски език“ IV част.

REFERENCES

Bebenova-Nikolova, D. (2020), Language-Culture Relation and Intercultural Competence, PROCEEDINGS OF UNIVERSITY OF RUSE - 2020, volume 59, book 11.1. , FRI-227-2-PPTM(S)-06

Bell, S. (2010). Project-based learning for the 21st century: Skills for the future. *The Clearing House*, 83(2), 39-43., https://www.academia.edu/34971404/Project-Based_Learning_for_the_21st_Century_Skills_for_the_Future, Retrieved October 14, 2021.

Blumenfeld, P. C., Soloway, E., Marx, R. W., Krajcik, J. S., Guzdial, M. and Palinscar, A. (1991). Motivating project-based learning: sustaining the doing, supporting the learning. *Educational Psychologist*, 26(3 & 4), 369-398.

Council of Europe (2018). Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume with New Descriptors

Dewey, J. (1959). My pedagogic creed. John Dewey's famous declaration concerning education. First published in *The School Journal*, Volume LIV, Number 3 (January 16, 1897), http://playpen.meraka.csir.co.za/~acdc/education/Dr_Anvind_Gupa/Learners_Library_7_March_2007/Resources/books/readings/17.pdf, Retrieved October 14, 2021.

Zhelezova-Mindizova, D. (2019). Analysis of critical thinking within the context of Benjamin Bloom`s taxonomy of educational objectives, Reports Awarded with "Best Paper" Crystal Prize, 58th Annual Scientific Conference of University of Ruse and Union of Scientists “New industries, digital economy, society -projections of the future II, “Angel Kanchev” University of Ruse, Union of Scientists – Ruse, 2019;

Zhelezova-Mindizova, D. (2020). Contemporary pedagogical challenges within the context of the European Framework for the Digital Competence of Educators (DIGCOMPEDU) (Оригинално заглавие: Железова-Миндизова, Д. Съвременни педагогически предизвикателства в контекста на Европейската рамка за дигиталната компетентност на преподавателите (DIGCOMPEDU). В: Сборник с доклади от ЮБИЛЕЙНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ „45 ГОДИНИ КАТЕДРА „ЕЗИКОВА ПОДГОТОВКА“, ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“, Варна, стр. 121-131, 2020 г., ISBN 978-619-7428-53-7;